

คำกล่าวเปิดงานมหกรรมร่วมใจแก้หนี้

ดร. เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

วันจันทร์ที่ 26 กันยายน 2565 ช่วงที่ 1 พิธีเปิดงาน : เวลา 13.20 – 13.30 น.

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประธานสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ และสมาคมธุรกิจเช่าซื้อไทย

รองประธานสมาคมสถาบันการเงินของรัฐ

ผู้สื่อข่าว และผู้มีเกียรติทุกท่าน

หนี้ครัวเรือนเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยที่สะสมมานาน และถูกซ้ำเติมให้รุนแรงขึ้นในช่วงวิกฤตโควิด เห็นได้จากปี 2553 หนี้ครัวเรือนอยู่ที่ 60% ต่อ GDP ผ่านไป 10 ปี หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 80% ในปี 2562 และเพิ่มขึ้นเป็น 90% ในไตรมาส 1 ปี 2564 จากโควิด และล่าสุด ไตรมาส 2 ปี 2565 ลดลงมาอยู่ที่ 88%

ในช่วงโควิด ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และกระทรวงการคลัง ได้ออกมาตรการทางการเงินที่หลากหลาย เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้ตรงจุด รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วง โดยภาคการเงินเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านความช่วยเหลือไปยังลูกหนี้ โดย ณ เดือนกรกฎาคม 2563 สถาบันการเงินได้ช่วยเหลือลูกหนี้สะสมสูงสุดที่ 12.5 ล้านบัญชี ยอดหนี้รวม 7.2 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็นราว 40% ของสินเชื่อรวมทั้งระบบ ก่อนทยอยลดลงตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งล่าสุด ณ เดือนมิถุนายน 2565 คงเหลือลูกหนี้ในความช่วยเหลือรวม 3.9 ล้านบัญชี ยอดหนี้เกือบ 3 ล้านล้านบาท หรือ 14% ของสินเชื่อรวมทั้งระบบ นอกจากนี้ ธปท. ได้ยกระดับการดูแลการให้บริการทางการเงินอย่างเป็นธรรมเพิ่มเติม เช่น การคิดดอกเบี้ยผิดนัดบนฐานของเงินต้นที่ผิดนัดจริง และปรับลำดับการตัดชำระหนี้ เพื่อช่วยลดภาระหนี้ของประชาชนและลดโอกาสเกิดหนี้เสียในระบบ

มาวันนี้ แม้เศรษฐกิจไทยจะปรับดีขึ้นจากผลกระทบของโควิด และคาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง แต่การฟื้นตัวในแต่ละภาคส่วนยังไม่เท่าเทียม (K-shaped) โดยเฉพาะผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

หรือกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่ยังเจอกับภาวะค่าครองชีพสูง ซึ่งอาจยิ่งซ้ำเติมลูกหนี้กลุ่มเปราะบาง และทำให้ปัญหาหนี้ครัวเรือนรุนแรงขึ้น จนอาจกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไป

ท่านผู้มีเกียรติครับ

เพื่อให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้ต่อเนื่อง ไม่สะดุด (smooth takeoff) การแก้ปัญหานี้ครัวเรือน จึงต้องมี 3 องค์ประกอบหลัก

หนึ่ง ทำอย่างครบวงจร สอดคล้องกับลักษณะและสาเหตุของปัญหาในแต่ละช่วงของการเป็นหนี้ โดยตั้งแต่ก่อนก่อหนี้ ต้องสร้างวินัยทางการเงินให้ลูกหนี้ ขณะที่เจ้าหนี้ต้องปล่อยหนี้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ และให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้กู้ เช่น การให้สินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบ (responsible lending) ขณะเป็นหนี้ ต้องสร้างกลไกช่วย ลูกหนี้ ที่มีศักยภาพให้ชำระหนี้ได้เร็วขึ้น เพื่อไม่ให้หนี้ พอกพูน เช่น กลไก risk-based pricing ที่จะช่วยให้ลูกหนี้ดีได้รับดอกเบี้ยลดลงเหมาะสมกับความเสี่ยงของตน รวมทั้งมี แนวทาง refinance หนี้ที่สะดวกขึ้นในต้นทุนที่เหมาะสม และเมื่อมีปัญหาชำระหนี้ ควรมีกลไก สนับสนุนการแก้หนี้ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อช่วยให้ลูกหนี้หลุดจากวงจรหนี้ได้จริง เช่น การไกล่เกลี่ยหนี้ นอกศาล การแก้หนี้ที่มีเจ้าหนี้หลายราย

สอง ทำอย่างถูกหลักการ โดยพิจารณาแนวทางที่เหมาะสม รู้ว่าอะไรควรทำ และไม่ควรรทำ (Do's and Don'ts) ซึ่งหลัก ๆ คือ (1) ต้องแก้หนี้ให้ตรงจุด สอดคล้องกับปัญหาของลูกหนี้ ไม่ทำ แบบวงกว้างเพราะภาคการเงินจะมีทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่ต้องการจริง ๆ ได้น้อยลง (2) ไม่สร้างภาระเพิ่มให้กับลูกหนี้ในอนาคต เช่น พักชำระหนี้ไปเรื่อย ๆ จนลูกหนี้มีภาระดอกเบี้ย เพิ่มขึ้น (3) ไม่ลดโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อ เช่น ลบหรือแก้ประวัติสินเชื่อของลูกหนี้ จนสถาบันการเงิน ไม่รู้จักลูกหนี้และไม่กล้าปล่อยสินเชื่อ และ (4) เจ้าหนี้และลูกหนี้ต้องร่วมมือและตั้งใจจริงในการ แก้ไขหนี้ เช่น เจ้าหนี้ต้องช่วยเหลือให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ ลูกหนี้ก็ต้องเปิดเผย ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง เพื่อให้การแก้หนี้สำเร็จ ซึ่งการดำเนินการภายใต้หลักการเหล่านี้ ต้องใช้เวลา เพราะหนี้ครัวเรือนไทยเป็นปัญหาที่สั่งสมมานาน และเกิดจากหลายสาเหตุทั้งจากฝั่งเจ้าหนี้ และลูกหนี้ จึงไม่สามารถแก้ได้ด้วยมาตรการเดียว แต่ต้องอาศัยมาตรการที่หลากหลาย และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ซึ่งการทำอะไรที่ดูดี หรือดูเร็ว อาจไม่ยั่งยืน

สาม บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคการเงินในฐานะเจ้าหนี้ ที่ต้องให้สินเชื่อใหม่โดย คำนึงถึงศักยภาพลูกหนี้ในการชำระหนี้มากขึ้น พร้อมทั้งให้ข้อมูลที่ไม่กระตุ้นการก่อหนี้เกินตัว ภาครัฐ

มีบทบาทในการสร้างรายได้และเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านข้อมูล ที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน ภาคเอกชน ยกย่องบทบาทนายจ้างในการดูแลปัญหาหนี้ของลูกจ้าง และลูกหนี้ ต้องเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน ก่อหนี้โดยคำนึงถึงศักยภาพของตนเอง และมีวินัยในการชำระหนี้

ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ธปท. ได้ดำเนินมาตรการแก้หนี้โดยยึดตามแนวทางข้างต้น และงานมหกรรมร่วมใจแก้หนี้ ในครั้งนี้ ก็เป็นการต่อยอดจากสิ่งที่ ธปท. ทำมาอย่างต่อเนื่อง

ท่านผู้มีเกียรติครับ

ในวันนี้ ธปท. ยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ภาคส่วนต่าง ๆ เห็นถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน โดยได้ร่วมกันจัดงาน “มหกรรมร่วมใจแก้หนี้ : มีหนี้ต้องแก้ไข เริ่มต้นใหม่อย่างยั่งยืน” เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่มเปราะบางที่ประสบปัญหาชำระหนี้ ให้สามารถเดินต่อไปได้ ซึ่งงานมหกรรมครั้งนี้ พิเศษกว่าครั้งก่อน เพราะมีเจ้าหนี้เข้าร่วมกว่า 60 ราย และครอบคลุมประเภทหนี้มากขึ้น¹ ที่สำคัญ ยังเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เจรจาแก้หนี้กับเจ้าหนี้บนข้อตกลงที่ผ่อนปรนและสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย ซึ่งจะตรงกับความต้องการของลูกหนี้มากขึ้น

ในระยะต่อไป ธปท. จะออกแนวนโยบายการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนเชิงโครงสร้างอย่างยั่งยืน (directional paper) ภายในปี 2565 เพื่อสื่อสารทิศทาง การดำเนินงานที่ ธปท. จะผลักดันในอนาคต และแนวทางการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการแก้ปัญหาให้ได้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เช่น ออกหลักเกณฑ์ responsible lending ที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งครอบคลุมทั้งการปล่อยหนี้ใหม่ที่มีคุณภาพ และการให้ข้อมูลที่ลูกหนี้ควรรู้ เพื่อปรับพฤติกรรมให้เกิดวินัยทางการเงิน และลดการก่อหนี้เกินตัว

ท้ายสุดนี้ ผมขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคการเงิน ที่ได้ร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็งตลอดเวลาที่ผ่านมา และจะร่วมกันขับเคลื่อนแผนงานต่อไป เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้ผ่านพ้นวิกฤตินี้ไปได้ และทำให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้อย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

ขอบคุณครับ

¹ ผลิตภัณฑ์ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิต ส่วนบุคคล เช่าซื้อรถยนต์-จักรยานยนต์ จำนำทะเบียนรถ นาโนไฟแนนซ์ สินเชื่อที่โอนไป บบส. และสินเชื่อทุกประเภทของ SFIs